

Термінологічне забезпечення навчання російської мови як іноземної в умовах білінгвістичного мовного простору

Бондаренко Л.М.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

e-mail: vv_bond57@email.ua

Термінологічне забезпечення навчального процесу та формування комунікативної компетенції – це основні методичні та методологічні проблеми викладання російської мови як іноземної останніх років.

Над визначенням термінологічних мінімумів у різні роки викладання російської мови як іноземної працювала велика кількість дослідників. Початок роботи в цьому напрямку було покладено в стінах ХДУ імені М. Горького В.В. Левицьким, який склав перший термінологічний мінімум для студентів-медиків. З тих пір пройшло багато років, а проблема створення термінологічних мінімумів для іноземних студентів, які навчають у вишах України, ще й досі є не вирішеною.

Термінологічне забезпечення навчального процесу для студентів-іноземців є неможливим без словника-мінімуму, основною особливістю якого стало б максимально повне відображення термінології, відібраної за принципом частотності, але не за адаптованими джерелами, а за оригінальними текстами. Дану роботу без участі професіоналів силами одних русистів виконати нереально.

Однак, для реалізації й досягнення рівня комунікативної компетенції, достатнього для навчання на основному факультеті у ВНЗ, це тільки початковий етап роботи.

Під термінологічною компетенцією іноземних студентів ми розуміємо здатність спілкуватися в навчальній і професійній діяльності, використовуючи в акті комунікації всі види мовленнєвої діяльності. Таким чином, термінологічна компетенція – це не якийсь окремий одиничний об'єкт, у нашому випадку термінологічний мінімум. Очевидно, що зміст поняття «термінологічна компетенція» характеризується певним обсягом. Цей обсяг

складається як з комбінації чотирьох окремих компетенцій, які відповідають чотирьом основним видам мовленнєвої діяльності, так і з області, тем і ситуацій, в яких студент-іноземець підготовчого факультету проявляє здатність до спілкування. Така здатність служить основним показником готовності нашого студента до навчання на основному факультеті, тобто визначає поле комунікації, в межах якого студент-іноземець здатний проявити себе як мовна особистість.

Зауважимо тільки, що на заняттях з російської мови неможливо познайомити студентів з усіма термінами дисциплін, не кажучи вже про те, щоб активізувати в мові цей розряд лексики. З більшістю термінів студенти знайомляться на заняттях зі спеціальності і в процесі самостійної роботи. Отже, потреба в добре складених навчальних термінологічних словниках, з перекладом і тлумаченням термінів рідною мовою, не зменшується. Лексичні помилки, як відомо, складають найбільший відсоток помилок у мовленні на всіх етапах навчання. Студенти засвоюють тільки половину слів, які їм потрібні для закріплення знань за обраною спеціальністю. Засвоєння термінології, як найбільш інформативної частини лексики є передумовою й показником рівня володіння мовою спеціальності. Труднощі тут пов'язані з адекватністю розуміння термінології.

Додаткові труднощі в навчанні мови іноземних студентів становить білінгвістичне мовне середовище, в якому, власне, відбувається сам навчальний процес. Адже інтерференційний вплив близько споріднених мов є додатковою проблемою для засвоєння термінологічної системи за обраним фахом. Саме тому важливо враховувати мовне середовище, інтелект студента, його аналітичні здібності й мовне чуття, що розвивається у процесі вивчення термінології. У зв'язку із цим індивідуалізація навчання мови й термінології, зокрема, є реальною необхідністю будь-якого навчального процесу.

На сьогодні нам конче необхідні відповідні термінологічні навчальні посібники, без яких неможливою є підготовка кваліфікованих фахівців. Окрім

того, на заняттях викладач повинен враховувати різні, навіть полярні, рівні студентів. Тому ще одним помічником викладача можуть бути комп'ютерні програми, з урахуванням різних рівнів володіння мовою й психологічних особливостей студентів, без чого ефективне вирішення проблеми термінологічного забезпечення навчання російської мови як іноземної в умовах білінгвістичного мовного простору ми вважаємо практично неможливим.

Література:

- 1.Бондаренко Л.Н. Проблематика в отборе и оптимизации заданий в курсе русского языка как иностранного. – Ополе: Институт филологии восточнославянских языков, 2001.
- 2.Бондаренко Л.Н. Терминологическое обеспечение учебного процесса как компонент коммуникативной компетенции в условиях билингвистического языкового пространства. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2002.
- 3.Грищенко Т.Н. Методическая и лингвистическая характеристика некоторых проблем коммуникативной компетенции. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2002.

Трудности в усвоении нормативной русской речи студентами-иностранцами

Бурякова Е.С., Валит Е.С., Лагута Т.Н.

*Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина
г. Харьков, Украина*

e-mail: muallima.elena@gmail.com; e-mail: e_valit@mail.ru

e-mail: laguta_t@mail.ru

Совершенствование русской речи иностранных студентов остается одним из важнейших и актуальных вопросов методики РКИ. На начальном этапе обучения иностранному языку инофоны пользуются умениями и навыками, выработанными на базе родного языка. Однако трудности в усвоении нормативной русской речи студентами-иностранцами определяются не только интерферирующим влиянием системы родного или другого иностранного языка, но и самой спецификой норм русского языка, а также особенностями функционирования русского литературного языка в современной коммуникативной среде. Цель нашего доклада – рассмотреть указанные факторы с учетом их влияния на процесс овладения культурой русской речи иностранными учащимися.